

13 Máire Bean Uí Cheannabháin, 05M; *Seanmháthair agus paidir*

Máire Bean Uí Cheannabháin, An Aird Thoir. Part of programme *Siúlach Scéalach* broadcast on Raidió na Gaeltachta 1976; CAS 3924–5. Courtesy of RTÉ Raidió na Gaeltachta. Recorded by Pádraig Ó Catháin (PC).

- ... gə 'L' o:r |
2 [PC]
| ,t'r'i: 'b'ĩĩnə 'd'e:əg | ə ,v'ĩ: 'm'ĩĩ^ə nōĩ' ə ,kæ'l'u: ,i: 'f'ĩn |
4 [PC]
'ā: ,m'ĩĩ^ə ŋ 'kr'e:tur 'v'i:˚x | 'mæĩ | əf 'i: ə 'ho:g' ,m'ē | əf 'i: ə 'ho:g' 'm'ĩĩ^ə |
6 'mæĩ əs 'm'ĩn'ə'k ə 'xuəfə m'ē gə 'rɑ: ,ĩ: | ,nɔ'r ə ,v'ĩ: 'm'ĩĩ^ə 'b'og | ogəs
,hos'i:n ə 'k'i:n'ə | gə 'nā:breix | ,mə 'wɑ:həĩ' | gə^d | ,haid' f'ĩ: 'nē:ĩ 'ĩũm |
8 əgəs gə'n | gə'n 't'ĩk'ənt' ə 'b'ih ā'm ðĩhə | ogəs | ,xuə ,f'i: 'fo gus | 'dɑ:x | hə
'hæ:rən' f'i: 'wohə m'ē | ogəs 'ho:g' f'ĩ: 'hē:n' m'ē ,n'ē:nəx ,ĩ'ēhə 'hē:n' | ,ð:n
10 'Lɑ:˚ | 'ə 'rugū: m'ē | gə ,n'æxə f'i 'dalhə |
[PC]
12 ogəs n'ĩ:r 'o:l ,m'ē | n'ĩ: ,re? | 't'u:b' nā 'bid'e:l ə'r'iəw ,ām | n'ĩ:ĩ | n'ĩ:ĩ' f'ē
'mo:rā'n 'æxə'r s'il ā ,n'æ? | ,kæ'l'ū mā 'wɑ:hər 'du:rt' f'ĩ: ,næ:ĩ 'ho:g' | 't'u:b'
14 nā 'bid'e:l ə'r'iəw m'ē | 'æ:x mā 'v'ĩ:n'ĩ:n' 'æ:s 'kupā:n |
[PC]
16 f'ĩn' ē 'n'ĩĩ' ə 'xi:ĩ | du | s 'm'ĩn'ə'k ə 'xuələ m'ē gə 'rɑ: i | ogə f'ĩ: də 'wɑ:hər
'wo:r ə | əf i: m'ə 'wɑ:hər' 'wo:r ə 'd'er'ə f'ĩ: ə 'r'i:n' 'ē' 'f'ĩn' |
18 [PC]
ə | 'wel' | 'r'i:n'ə ,f'i: | əd r'i:n'ə? | 'r'i:n'ə ŋ 'kr'e:tur |
20 [PC]
,bai 'ðæ:ð 'd'o:ləm'is | m'ē gə 'L' o:r ækəb ,wohə |
22 [PC]
,du:rt' m'ē 'kid' ækəb 'hā'nə |
24 [PC]
,yit' 'hē:n' |
26 [PC]
'wel' ə? |
28 [PC]
ʔə n'ĩ:ĩ ,u:rt' m'ē 'laiĩm'f er' ə 'L'æ:bə fo mār 'lai tu 'hē:n' ə 'v'ik' 'd'e: er' ə
30 'grof | n'ĩ:r ,u:rt' m'ē 'i: 'f'ũŋ 'xor ə 'b'ĩ |
[PC]
32 ,laiĩm'f er' ə 'L'æ:bə fo ,mæĩ 'lai tu 'hē:n' ə 'v'ik' 'd'e: er' ə 'grof |
'brɑ:˚t | 'wir' ə 'wɑ:hər' 'mā:ĩ' 'ska'bət' 'ōĩə'm |
34 ə 'wir' ə 'g'æ:l 'ji:l'əf mə 'v'ĩ:l'ə ,grɑ' hu |
mə 'yoxtur 'L'ɑ:ĩf 't'ĩ:n' | ,æ:gə 'slā:n hũ |
36 'k'i:m'f'ĩ:m' 'mā:nəm əns gox ,il' ə 'yɑ:v' hu |
'ku:dəx 'mā:nəm ə 'vlahəs nə 'ŋrɑ:st hu |
38 fe 'r'i:ĩ nə 'h'i:n'ə 'k'e:sur er' ə 'grof |

40 gər 'el'ən' fē nē 'm'i:l't ə 'lot |
 gə 'si:rə tu' 'fɪn' ō: gox ,il' 'olk |
 42 'ēř' ə 'nā:wāđ' | 'æ:n'əv' | 'ægəs 'x'erp' |
 'břünēm 'mā:nēm 'yufə 'jīə |
 N'ī' gə' 'iə' | ,ēř' 'æ:f ə 'tā:əm' |
 44 'i:n'əř' ort ə 'waid'ən 'mīř'ə
 gər xiř' m'ē 'mā:nēm 'boxt er' 'jæ:s'la:v də 'l'īn'əv' |
 46 mū 'ā:m 'bā:s | ə'noxt nā' er' 'ma'd'ən' |
 gər ə 'wlahæs 'v'ik' 'd'e: gə rō 'mā:nēm |
 48 ugəs 'ā'nēm nē 'mā:řū' er' 'fa:d |
 [PC]
 50 'fɪn' ə'n'ij' | 'k'ā:n ,a'kəb |
 [PC]
 52 N'ī' ř' 'ē:n 'i:hə | ogəř' N'ī'l' ,ē:n 'i:hə | o:n 'i:hə r' 'o:ləm' 'm'ij'ə 'wohəř eəd
 əgəs quə ři' gə' 'mū:nē ,yūm | ogəs gən m'ē 'kr'ed'əm' ,æx 'fe: 'bl'īənə 'gi:ř'
 54 | 'a'gəs ,nūāř' ə 'hi't'əŋřə' | 'ærnū v'ix 'kol'or'əm'sə | ogəs er' mē 'l'ehed'ɛ |
 ogəs ,nūāř' ə 'hi:l'ən' 't'it'əm mē 'xolə | 'l'ig'əd ři' ŋ' 'k'ik' orəm | nū' gə
 56 'nū:ři:đ ři' m'ē nū' gə' 'mū'ə' | gər 'wū:ən' ři' 'yūm | əxil'ə 'x'ā:n 'æ'kəb 'fɪn'
 | 'wel' | 'l'æ:n' 'fel'əv' | 'fiəriəxt | 'tə: nē 'pæ:dr'əxi' 'fɪn' ə'n'iv' 'ā:mšə xə 'hur'
 58 'l'ef ə 'l'ə:ř' 'fɪn' | əgəs m'ē gə' 'rə: xil' ,i:hə gəs 'mā:řə 'N'e:r'ə 'm'ij' 'iəd' 'fɪn'
 | ,nūāř' ə 'yohəs m'ē ə 'xolə | N'ī'l' m'ē 'gol' ə 'kol' ē:n' 'N'ē:əl | 'nū: gə:
 60 'wə:gən' 'k'ā:n 'æ'kəb ə'mū | N'ī'l' 'ē:n' 'wə' yūm ə 'kā:n't' |
 [PC]
 62 'wel' ,fɪn' i: N' 'i:ř'ən'ə 'y'lā:n | ,fɪn' i: N' 'i:ř'ən'ə 'y'lā:n |

... go leor.

64 [Cén aois a bhí tú nuair a cailleadh ise?]
 Trí bliana déag, a bhí mise nuair a cailleadh í sin.
 66 [M. Bhíodh sí mór leat is thú mór léithi, seans.]
 Á! muise an créatúr, bhíodh. Mar is í a thóig mé. Is í a thóig mise. Mar is minic a
 68 chuala mé dhá rá í. Nuair a bhí mise beag agus thosaínn ag caoineadh, go
 n-abraíodh mo mháthair, go dt-, théadh sí in aer liom. Agus gan, gan tuiscint ar
 70 bith a'm uirthi. Agus chuaigh sí seo agus, (s)tach-, tha-, tharrainn sí uaithi mé
 agus thóig sí héin mé in éineacht léithi héin. Ón lá a rugadh mé go ndeachaigh sí
 72 i dtalamh.
 [Mar sin é?]
 74 Agus níor ól mé — Ní raibh 'tube' ná buidéal ariamh a'm. Níor, níl sé mórán
 achair, sul á ndeach-, cailleadh mo mháthair dúirt sí nar thóig 'tube' ná buidéal
 76 ariamh mé ach mo bhraoinín as cupán.
 [Ab in é an chaoi?]
 78 Sin é anois an chaoi. Dú- — Is minic a chuala mé dhá rá í. Agus sí do mháthair
 mhór a, is í mo mháthair mhór, a deireadh sí, a rinne é sin.
 80 [M'anam gur maith an 'job' a rinne sí leat, bail ó Dhia ort.]
 U-. Bhuel rinne sí, rinne, rinne an créatúr.
 82 [Ach d'fheoghlaim tú go leor páidreachaí uaithi.]
 'By dad' d'fheoghlaimíos, mé go leor acub uaithi.
 84 [Hm.]
 Dúirt mé cuid acub cheana

86 [Dúrais,]
dhuit héin.

88 [dúrais, go deimhin. An bhfuil, cén pháidir is fearr leat anois is fearr leat dhe na
paidreachaí seo?]

90 *Bhuel,*
 [An ceann is mó a deireanns tú héin?]

92 *U-, níor dhúirt mé 'Loighimse ar an leaba seo mar a loigh tú héin, a Mhic Dé, ar
 an gcrois', níor dhúirt mé í sin ar chor ar bith.*

94 [Oibrigh ort mar sin!]
Loighimse ar an leaba seo mar a loigh tú héin, a Mhic Dé, ar an gcrois.

96 *Brat Mhuire Mháthair mar scaball orm.*
A Mhuire geal dhílis, mo mhíle grá thú,

98 *Mo dhochtúr leighis, tinn agus slán thú.*
Coimrím m'anam ins gach uile ghábh thú.

100 *Cumhdach m'anam i bhflaitheas na ngrást thú.*
Sé Rí na hAoine a céasadh ar an gcrois,

102 *Gur fhoilinn sé na mílte lot,*
Go saora tú sinn ó gach uile olc,

104 *Ar a námhaid, ainimh agus choirp.*
Bronnaim m'anam dhuitse, a Dhia,

106 *Ní dhá iarraidh, ar ais atáim.*
A fhianais(e) ort, a Mhaighdean Muire,

108 *Gur chuir mé m'anam bocht ar dheaslámh do Linbh.*
Má fhaighim bás, anocht ná ar maidin,

110 *Gur i bhflaitheas Mhic Dé go raibh m'anam,*
Agus anam na marbh ar fad.

112 [Áiméan, muis]
Sin anois, ceann acub.

114 [Is an mbíodh ort sin a rá anois, chuile oíche?]
Ní raibh aon oíche agus níl aon oíche ón oíche ar fheoghlaím mise uathise iad

116 *agus chuaigh sí dhá mínadh dhom agus gan mé, creidim, ach sé bliana dh'aois.*
Agus nuair a thitinnse, ar ndóigh bhíodh codladh ormsa, agus ar mo leithide,

118 *agus nuair a shílinn titim i mo chodladh, ligeadh sí an cic orm nó go ndúisíodh sí*
mé nó gur mú-, gur mhúin sí dhom achuile cheann acub sin. Bhuel lean seilbh

120 *síoraíocht. Tá na paidreachaí sin inniubh a' msa chomh húr leis an lá sin agus mé*
dhá rá chuile oíche. Agus mara ndéarthaidh mise iad sin nuair a ghothas mé a

122 *chodladh, níl mé ag goil ag codladh aon néal. Ná dhá bhfágainn ceann acub*
amuigh, níl aon mhaith dhom ag caint.

124 [Dháiríre!]
Bhuel sin í an fhírinne ghlan. Sin í an fhírinne ghlan.